

Câu cảm thán

Lý thuyết văn 8

VnDoc xin giới thiệu tới các bạn bài **Lý thuyết Ngữ văn 8: Câu cảm thán** được chúng tôi sưu tầm và tổng hợp gồm hai phần lý thuyết và bài tập vận dụng nhằm giúp ích cho các bạn học sinh cùng quý thầy cô tham khảo để giảng dạy và học tập tốt **Ngữ văn lớp 8**. Mời các bạn tham khảo chuẩn bị tốt cho bài giảng sắp tới đây.

Bài: Câu cảm thán

A. Kiến thức cơ bản bài Câu cảm thán

B. Ví dụ minh họa bài Câu cảm thán

C. Bài tập vận dụng bài Câu cảm thán

A. Kiến thức cơ bản bài Câu cảm thán

1. Đặc điểm hình thức

- Có các từ cảm thán: ôi, than ôi, hỡi ơi, chao ôi (ôi), trời ơi, thay, biết bao, xiết bao, biết chừng nào...
- Khi viết, câu cảm thán thường kết thúc bằng **dấu chấm than (!)**

2. Chức năng

- Chức năng dùng để **bộc lộ trực tiếp cảm xúc** của người nói (người viết): vui, buồn, mừng, giận...
- Thường xuất hiện trong ngôn ngữ hằng ngày hay ngôn ngữ văn chương.

B. Ví dụ minh họa bài Câu cảm thán

- Trời ơi! Mệt mỗi quá! (Cảm xúc mệt mỏi)
- Thương thay cho những người nô lệ! (Thương cảm)
- Hôm nay, đội bóng mình thua. Đau đớn thật! (Xót xa, đau đớn)
- U23 đá quá đỉnh (Khen ngợi)

C. Bài tập vận dụng bài Câu cảm thán

Bài 1: Hãy đặt câu với các từ cảm thán sau: *ôi, than ôi, hỡi ơi, chao ôi (ôi), trời ơi, thay, biết bao, xiết bao, biết chừng nào...*

Hướng dẫn làm bài

Từ cảm thán	Câu cảm thán
Ôi	Ôi, hôm nay trời thật đẹp!
Than ôi	Than ôi, mệt mỏi quá!
Hỡi ơi	Hỡi ơi ông trời!
Chao ôi	Chao ôi, bạn ấy xinh thật đấy!
Trời ơi	Trời ơi, sao số tôi khổ thế!
Thay	Thương thay cho những người nghèo khổ!
Biết bao	Quê hương em biết bao tươi đẹp!
Xiết bao	Nhớ mẹ xiết bao!
Biết chừng nào	Biết chừng nào mình mới có tiền!

Bài 2: Tìm câu cảm thán trong các câu sau, chỉ ra đặc điểm hình thức

a.

*Ôi quê hương! Mỗi tình tha thiết
Cả một đời gắn chặt với quê hương*

b.

*Nhóm bếp lửa ấp iu nồng đượm,
Nhóm niềm yêu thương, khoai sắn ngọt bùi,
Nhóm niềm xôi gạo mới, sẻ chung vui,
Nhóm dậy cả những tâm tình tuổi nhỏ...
Ôi kỳ lạ và thiêng liêng – bếp lửa!*

(Bếp lửa – Bằng Việt)

c. *Than ôi! Thời oanh liệt nay còn đâu?* (Nhớ rừng – Thế Lữ)

d. Phòng thử có thằng chim cất nó nhòm thấy, nó tưởng mỗi, nó mổ cho một phát, nhất định trúng giữa lưng chú, thì chú có mà đi đời! Ôi thôi, chú mày ơi! Chú mày có lớn mà chẳng có khôn.

e. Con này gớm thật!

g. Khốn nạn! Nhà cháu đã không có, dẫu ông chửi mắng cũng đến thế thôi.

h. Ha ha! Một lưỡi gươm!

i. Đồ ngu! Ngốc sao ngốc thế! Đòi một cái nhà thôi à? Trời! Đì tìm ngay con cá và bảo nó rằng tao không muốn làm một mụ nông dân quèn, tao muốn làm một bà nhất phẩm phu nhân kia.

j. Cứ nghĩ thầy sắp ra đi và tôi không còn được gặp thầy nữa, là tôi quên cả những lúc thầy phạt, thầy vụt thước kẻ. Tội nghiệp thầy!

Hướng dẫn làm bài

<i>Câu cảm thán</i>	<i>Đặc điểm hình thức</i>
Ôi quê hương!	- Có dấu (!) cuối câu - Có từ cảm thán: Ôi
Ôi kỳ lạ và thiêng liêng – bếp lửa!	- Có dấu (!) cuối câu - Có từ cảm thán: Ôi
Than ôi!	- Có dấu (!) cuối câu - Có từ cảm thán: Than ôi
Ôi thôi, chú mày ơi! Chú mày có lớn mà chẳng có khôn.	- Có dấu (!), (.) cuối câu - Có từ cảm thán: ôi (Thái độ khinh thường Dế Choắt)
Con này gớm thật!	- Có dấu (!) cuối câu - Có từ cảm thán: Thật
Khốn nạn!	- Có dấu (!) cuối câu - Bộc lộ cảm xúc: Uất ức
Ha ha! Một lưỡi gươm!	- Có dấu (!) cuối câu - Bộc lộ cảm xúc: sung sướng
Đồ ngu! Ngốc sao ngốc thế!	- Có dấu (!) cuối câu - Bộc lộ cảm xúc: Mắng chửi
Tội nghiệp thầy!	- Có dấu (!) cuối câu - Bộc lộ cảm xúc: Lòng thương

Bài 3: Chỉ ra các cảm xúc mà mỗi câu cảm thán dưới đây biểu thị

a,

*Than ôi cũng một kiếp người
Sống nhờ hàng xóm, thác vùi đường quan.*

(Văn chiêu hồn, Nguyễn Du)

b,

*Thương thay thân phận con rùa
Lên đình cống hạc, xuống chùa đội bia.*

c, *Tình yêu quê hương của Tế Hanh thật đầm thắm biết bao!*

d, *Hỡi ơi, súng giặc đất rền lòng dân trời tỏ.*

(Văn tế nghĩa sĩ Cần Giuộc, Nguyễn Đình Chiểu)

e - *Thiên liêng thay tiếng gọi của Bác Hồ!* (Tố Hữu)

f - *Ôi , quê mẹ nơi nào cũng đẹp, nơi nào cũng rực rỡ chiến tích kì công!*

g- *Ôi , buổi trưa nay tuyệt trần nắng đẹp!* (Tố Hữu)

h - *Mệt ơi là mệt!*

Hướng dẫn làm bài

- a. Thương cảm cho những kiếp người khổ sở
- b. Thương cảm cho thân phận con rùa (ý nói về những con người khổ sở ngày xưa)
- c. Ca ngợi tình yêu quê hương của Tế Hanh
- d. Thái độ uất ức về các cuộc khởi nghĩa
- e. Ca ngợi Bác
- f. Ca ngợi quê mẹ
- g. Bộc lộ cảm xúc ngợi ca thời tiết buổi trưa
- h. Bộc lộ cảm xúc mệt mỏi

Bài 4: Viết 5 câu cảm thán cho 5 chủ đề sau

- Cảm xúc trước nội dung một bộ phim hay.
- Nhìn thấy một cảnh tượng thương tâm.
- Được điểm mười
- Bị điểm kém
- Nhìn thấy con vật lạ

Hướng dẫn làm bài

Yêu cầu	Câu cảm thán
Cảm xúc trước nội dung một bộ phim hay	Ôi, bộ phim này hay thật đấy!
Nhìn thấy một cảnh tượng thương tâm	Khổ thân họ!
Được điểm mười	Thật tuyệt vời! Hôm nay, em được điểm 10 môn Toán.
Bị điểm kém	Buồn ghê gớm! Sao mình lại bị điểm kém thế này?
Nhìn thấy con vật lạ	Trời ơi! Con gì đây?

Với nội dung bài Câu cảm thán các bạn học sinh cùng quý thầy cô cần nắm vững kiến thức về đặc điểm hình thức và chức năng của câu cảm thán trong các văn bản và hội thoại...

Trên đây VnDoc đã giới thiệu nội dung bài lý thuyết Ngữ văn 8: [Câu cảm thán](#) cho các bạn tham khảo chuẩn bị cho bài học sắp tới. Ngoài ra các bạn có thể xem thêm chuyên mục [Lý thuyết môn Ngữ Văn 8](#), [Tác giả - Tác phẩm Ngữ văn 8](#), [Soạn bài lớp 8](#), [Văn mẫu lớp 8](#), [Giải Vở bài tập Ngữ Văn 8](#), [Soạn văn 8 siêu ngắn](#). Mời các em học sinh, các thầy cô cùng các bậc phụ huynh

tham khảo.